

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
 A feliratosárak: Évesz 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 fr 20 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és egyesületek melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapnak a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.
 Kiadóhivatal: K.-Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdá-jában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

A haragvó Románia.

Mi már kezdtük elfeledni a román király budapesti látogatását, de Romániában még csak most indult meg javában az örületes szélmalom harez a román király és a magyarok ellen.

A román sajtó tulajdonképpen csak most kezd foglalkozni a budapesti látogatás jelentőségével. Lapjaik tele vannak a legoescmányabb rágalomokkal a román király és ennek czimborái, a magyarok ellen. Sőt még erősebb akciókat is helyeznek kilátásba az elnyomó magyarok ellen, az „erdélyi kérdést” nem engedik levenni a napirendről, ezt meg kell oldani, többé már ez a kérdés halasztást nem tűr.

Nézzük hát, hogy miben is sarkallik az erdélyi kérdés? Ennek a kérdésnek két történeti időszaka van. Ugyanis 1867-ig az erdélyi kérdés az oláhok kívánsága szerint a királyhágóntuli Magyarországban a belső igazgatásra nézve követelt autonómia megoldásával lett volna megoldható. Ezzel az oláhok elismerték volna a Magyarországgal való uniót, csak olyan önkormányzatot követeltek Erdély részére, mint a milyen most például Horvátország autonómiája. Ezt követelték a kolozsvári országgyűléseken a hatvanas években, midőn az abszolút hatalom kezelői összehívták Magyarországot és Erdély országgyűléseit külön-külön

Pesten és Kolozsváron, illetőleg Nagy-Szebenben, mert a két országnak az 1848-iki törvényekben kimondott unióját nem respektálták.

Már az 1847-iki kolozsvári országgyűlésen az oláhok erős akciókat fejtettek ki az unió meghiusítása tekintetében, mert a Magyarországgal való egyesülést az oláh nemzetiségre nézve halálos csapásnak tekintették. Az unió kimondása után alattomban mindent elkövettek az udvarnál, hogy az országgyűlés által elfogadott határozatok szentesítését megakadályozzák, midőn pedig az udvar reakcióterelést, az oláhok bántalálták a legkegyetlenebb mérszárlokat a magyarok ellen. A többi nemzetiségek a magyar szabadságharez leveretése után következő abszolút korszak alatt legalább tanultak, okultak és belátták, hogy szabadságukat és alkotmányos joggyakorlatukat csak a magyarsággal együtt és vállalva vívhatják ki. De az oláhok ebben a tekintetben is megátalkodottak maradtak. Folyton ellenkeztek az unió reaktíválását Magyarországgal és midőn az 1867-iki kiegyezés megkötöttet, a románok a teljes politikai passzivitás álláspontjára helyezkedtek és külföldi fajrokonakkal egyetemben a legelkeseredettebb harcot kezdték folytatni a magyar államszínre ellen.

Aki ismeri a magyar törvényeket és a magyar államjogot, az tudja, hogy Magyarországon nemzetiségi kérdés nem lé-

tezhetik, itt csak nyelvi kérdés lehet. A magyar törvények az állam összes polgárait ugyanazon polgári és politikai szabadságjogokkal ruházzák fel, anyanyelvre, nemzetiségre és vallásra való tekintet nélkül. De mit akarnak a románok?

A szerényebbek a román nyelv részére bizonyos engedményeket kívánnak a községi és megyei közigazgatásban. No hát ennek nincs is akadály, ez a kívánság érvényesülhet már most is. A vármegyék és a községek jegyzőkönyvi nyelvét az illető vármegyetörvényhatósága vagy községképviselő testülete határozza meg. Tudunkkal ezt ajogot ugyancsak egy vármegyeigénybe vette, valamint számos község él ezzel a joggal. A mi nemzetiségi törvényünk ebben a tekintetben nagyon is szabadelvű.

Most még azt követelik ezek a szerényebb románok, az ugynevezett mérsékeltek, hogy az egyházi és iskola ügyekre nézve teljes, korlátlan szabadságot biztosítsunk az oláhok részére. No hát ebben a tekintetben megint nincs mit kívánni. Akár a nagyszebeni görög-keleti metropolita, akár a balázsfalvi görög-katolikus érsekségi tartományt nézzük, ezek valóságos államot képeznek az államban. A balázsfalvi érsekség és a joghatósága alá tartozó püspökségek még a többi katolikus egyházakkal való közösséget is megtagadták és nem akarnak részt venni az esztergomi hierarchikus tiszteletbeli

TÁRGZA.

Jelenben a múlt.

(Monolog.)

Irta: Polgár Géza.

Emlékeim közt kutatok. Nem tudom, hogy mit, csak kutatok, kutatok és ez oly igen jól, oly kimondhatatlanul jól esik régi, kedves emlékek után sóvárgó lelkemnek. Nagy, nehéz karosszékeket közelebb húzom az asztalomhoz; jöhet nagy fáradtsággal, mert az életbe fáradt összes tagjaim többé nem oly ruganyosak, nem oly hajlékonyak, mint . . . mint . . . mint voltak akkor, amikor ehez az összecsuporodott ibolyasokorhoz jutottam . . . Milyen régen volt, mily nagyon régen volt ez?! Most már csak ez a kopottas aranyzsínor tartja együtt ezeket a kihalasztott szálakat, a melyek akkor üdék voltak és végükön az a néhány parányi virágocskák oly édes, kéjes illatot lehelt. Elszállt, elenyészett már az illata is régen és most reszkető kezeim között széthullanak a száalai . . .

De él még az emléke szívemben! Akkor nagyon, de nagyon mélyen tudtam érezni, akkor még nem tudtam, hogy mi az a bánat, nem tudtam még, hogy hol tanyázik a bűn, — nem ösmertem az embereket. Tavasz volt; rügyeket fakasztó, elbájoló tavasz, melynek édes lehelete rámosolygott a nagy

mindenségre, dédelgette, cziczomázta az öreg földet és tarka, illatos virágokat tűzdelte a koblóre. Az örvendő éneklő madárkák torkából az ujjászületés édes melódiái csengtek, melyek új reményeket, vídamságot hirdettek. Életkedvet lopott ez az emberek szívébe is. Az anyémbe nem, mert abban ott székelt az állandóan, fogva tartotta azt az ifjú hűv, a lángoló szerelem, amely, miként az a csillag-miriád a tündöklő naptól, úgy kapta fényét, éltető sugarait Laurám szeméből. De mit ért az epekedés, mit ért az ifjúság-okoza lángolás? Itt a vég. A kezeim között tartok mindent, amim ő tőle van. De ezt el nem rabolja senki, oda nem adom, bár reszketek a gyengeségtől, de ahoz, hogy ezt megőrizzem, óriásnak érzem magam! No ime, most egy szál megint leesett.

— Oh de nehéz lehajolnom érte, . . . no . . . no . . . majd később! Ebből egy szálnak sem szabad hiányoznia! No, de elvőgre is, hiszem most már mégsem oly nagy baj, öreg vagyok és ő szegény nincs már, a feleségem meg úgy sem tudja meg. Fájna neki, ha most megtudná, hogy mikor szíve az anyém fölött dobogott, az anyém nem érte, hanem amazért vert . . .

Istenem, mily szép idők voltak azok. Úgy érzem még most is, mintha a vér hevesebben lüktetne tehetetlen ereimben, amikor emlékeimet idézem: Laurám emlékeit. Mily más volt minden akkor! Lelkében az anyémmal találkoztam, melynek égi varázsa ellenállhatatlan vonzódást idézett elő. Minden szála annak az ibolyasokornak más-más emléket

élesztett fel bennem. Mikor megláttam, amikor az első biztató tekintetét küldötte felém, óh, az égből jöttek láttam, az pedig csak szívdarvany módjára tündökölt biztatón, de azért elérhetetlenül, csalfán. És én hittem, hiszem még most is, hogy szeretett, de a kárlehetetlen sors elválasztotta az utainkat. Engem tovább vezetett az életkínés pazarló bűvös ifjúság és őt elragadta a kegyetlen halál. Az embereknek ez a legnagyobb ellensége, amely elrabolta őt, elrabolta az örömeit, az én reményeimet pedig megsemmisíté!

Elvitte előlem a legvirágzóbb szüzet, nem ösmerve irgalmat. Azt mondták, hogy csak álomba szenderült, de ő nem ébredt fel, nem nyitotta fel többé a szemét jószágos tekintetre és ajkai sem nyitak többé sem öröme, sem panasza. Ez a kis ibolya bokréta maradt egyetlen emlékül kedves virágaiból. Hát miért ingerkedett velem akkor ily gonoszul a halál? Szenvedni hagyott, nem hogy az élet ferdeségeit kiegyenlítette volna akkor az én halálommal. De miért zúgolódok?!

Ez tán csak a vég felé közelgő öregségnek, vagy elmúlt ifjúságomnak egy eltévedt és későn fellobbanó reménysugára?! Mit ér, ha többé vissza nem jő? És mégis oly igen jól esett ez.

No lám, ej, ej, még könny is gyűlt a szemembe. Hát ezt vajjon mi sajtolta ki? Ti rég nem látott fájdalomcsillapítók, hadd morzsollak széjjel benneket hagyjatok magamra, tünetek el, nehogy a feleségem meglásson titeket; szegény nem tudná, hogy

elnöksége alatti katolikus autonomia szervezésében, kijelentvén, hogy ez az érsekségi tartomány semmiféle vonatkozásban sincs a primási székkal és a többi püspökségekkel. Ez a balázsfalvi érsekségany nyira független.

Az iskolaügyi törvények pedig megengedik, hogy akár egyesek, akár társulatok, akár felekezetek az elemi középiskolától kezdve az egyetemig állíthatnak fel iskolákat bármely tannyelvvel. Valóban esodálatos, hogy Magyarországon nem hogy nemzetiségi, de még hogy nemzetiiségi nyelvi kérdés létezhetik.

Az oláh mozgolódásnak is egészen más politikai háttere van. Ez egy remiscencia az abszolút korszakra vonatkozólag, midőn a magyar nemzetiség a románai együtt el volt nyomva és a német nyelv és német elem volt az uralkodó. A román a mily korlátolt szellemi tehetségű és műveltségre kevésbé alkalmas, ép oly irigy. A magyar nemzeti ügy diadala az irigység mérges nyilvesszőjét törte bele az oláhok szívébe. A másik háttér pedig egy nagyvárosi mániá, az ugynevezett Dáko-Románia, Deczebál dák király birodalmának visszaállítása iránt. Ez egy ideig csak olyan csendes ábránd volt, melylyel az oláh történetudósok foglalkoztak. Ma azonban már politikai probléma. Az oláh nemzeti pártnak ott Romániában ebben összpontosul valamennyi nemzeti aspirációja, mely a románok által lakta területnek egy állami közösséggé való egyesítésére irányul. Az oláh gyereket az iskolában arra tanítják, hogy a rómaiak ivadéka és elébe tesznek egy nagy földabroszt, a Nagy-Romániáról, mely magában foglalja Erdélyt, Bukovínát és Magyarországnak a Tisza és a Maros közötti részét Debreczenig, Szatmárig felnyulva. Ennek a birodalomnak megvalósítása a román nemzetiségi törekvés célja. Ezt jelenti az erdélyi kérdés és semmi egyebet. Az erdélyi kérdés tehát a mai stádiumában többé már nem nemze-

tiségi, de többé már nem is nyelvi kérdés. Ez már hazzaárulás, melynek érvényesítése ellen a magyar államnak összes erejével gátat kell vetni.

Politikai hírek.

Közös miniszteri értekezlet.

Bécsben vasárnap délelőtt a külügyminiszteriumban, délután pedig a Hofburgban közös miniszteri tanácskozás volt. Utóbbi helyen ő felsége elnökölt s ez értekezlet két óra hosszáig tartott. A tanácskozásokon a két miniszterelnök, a három közös miniszter és a két pénzügyminiszter vett részt. Az értekezlet megállapította a delegációk előterjesztendő közösügyi költségvetést, mely hírszerintolyan kevés emelkedést tüntet fel, hogy a költségvetés kedvezőbbnek mondható, mint a folyó 1897-ik évi közösügyi költségvetés. Ujabb nagyobb tétel a hadügyi költségvetésben nincs. Hogy mikorra hívják össze a delegációkat, attól függ, mikor intézheti el a két parlament a provizóriumra vonatkozó törvényjavaslatot. E javaslatokat mindkét parlamentben kedden terjesztették elő.

A képviselőház ülése.

Budapest, okt. 12. A mai ülés elején br. Bánffy Dezső miniszterelnök benyújtotta az egy esztendőre terjedő kiegyezési provizóriumról szóló törvényjavaslatot.

Ezután a választások mentek végbe.

Br. Bánffy miniszterelnök felel Kossuth Ferencnek a török-görög békealkudozásokat illető interpellációjára. A miniszterelnök megjegyzi, hogy ebben a tekintetben csak általános ismert tényeket mondhatna el.

Perczel belügyminiszter válaszol Gullner Gyula interpellációjára, Ugron volt alispán ügyében. A miniszter kifejti, hogy Ugron Jánost múltán érte a hivatalvesztés büntetése, mert a vizsgálat egytől-egyig bebizonyította az ellene emelt vádakat.

A válaszokat a Ház tudomásul vette.

Háromszékmegye gazdasági bizottságának üléséből.

Potsa József főispán, elnök a nagy számban megjelent bizottsági tagok üdvözlése után az ülést megnyitotta s első sorban dr. Sinkovits Ottó közgazdasági előadó terjesztette elő övnegyedes jelentését. Felemlítette ebben, hogy augusztus 7-én br.

Szentkereszt Béla biz. tag meghívására egy szűkebb körű értekezlet volt, melyen Landgraff János orsz. haltenyésztési felügyelő, műszaki tanácsos részt vett s ez alkalommal a haltenyésztés fejlesztésére irányuló teendők beszéltettek meg. Elhatározták, hogy az egész vármegyére kiterjedő hatáskörrel szervezendő haltenyésztő társulat alakítását kezdeményező intézkedések megtételére a vármegye alispánja felkérésék.

A kitűzött pályázatra beérkezett gazdasági pályamunkák átdolgozása, az utasítás késedelmé miatt, nem volt teljesíthető.

Katonai célra alkalmas lovak vásárlásánál tapasztalt nehézségek megszüntetése iránt a földművelésügyi m. kir. miniszterhez tett feltérjesztésre érkezett leirat külön tárgyalásra került.

Intézkedés tétetett, hogy a hátralekös bikaárak behajtassanak.

Törvényhatóságunk területén való dohánytermesztés érdekében kiadott felhívásra eddig a miklósvári járásból érkezett be jelentés, mely szerint ott hajlandóság a dohánytermesztésre nem mutatkozik.

Az erdélyi gazdasági egyesület által augusztusban Kolozsvárt rendezett XII. tenyészállat kiállítás és vásár megtekintésében dr. Székely György és Kése Lajos biz. tagok vettek részt.

A bizottság által rendezendő állatkiállítás díjazási programja közhírre tétetett, ugyszintén tenyészkosok beszerzésére vonatkozó feltételek is a közönség tudomására hozattak; utóbbira három kérdés érkezett be.

Az egerek és hörsögök irtása, az éneklő és hasznos madarakkal üzőt kereskedésnek megakadályozása iránt alispán intézkedésre kóretett fel.

A gazdasági bizottság által az 1897. évben tartott csikó-legelő elhelyezést csikók október 6-án szétosztattak. A legeltetés körül tapasztalt előnyök és hátrányok ösmertetése, a szerzett tapasztalatok módot nyújtanak arra, hogy a csikó-legelő intézményét jövőre a gazdaközönség érdekeinek megfelelően sikerül létesíteni.

A legeltetési díjak második részleteként 41 csikó után 246 forint folyt be, 11 csikóért hátrálékban maradt 66 forint. A legelő céljaira a földművelésügyi m. kir. miniszter 300 forint segélyt utalványozott, mi által a bérleti kiadás teljes fedezetet nyert.

A gazdasági bizottság f. évi költségvetésére a földművelésügyi m. kir. miniszter 775 frt segélyt utalványozott s ezenfelül állatdíjazásokra 400 frt, pályamunkák kiadási költségeire 300 frt engedélyezését helyezte kiállításba.

Az övnegyedes jelentés kapcsán, tenyészbírák beszerzése, illetve a szükséglet megállapítása és az alkalmas anyag kiválasztására kiküldöttek dr. Székely György, Temesváry János és dr. Sinkovics Ottó biz. tagok.

* * *

A földművelésügyi miniszternek mintagazdaságának segélyezés mellett való berendezése iránt a bizottsághoz intézett leiratára hosszabb eszmecsere után dr. Künne Tivadar biz. tag indítványára külön bizottság küldetett ki, hogy a kérdést tanulmányozza és annak alapján javaslatot tegyen. Az eljáró bizottságba az előbb említettekben kívül Bányai Kristóf (Tamásfalva) és Imecs Ernő (Erősd) biz. tagok választottak be. A mintagazdaság lehetőleg valamelyik főbb közlekedési vonal mellett lenno kiválasztandó, illetve berendezendő.

Baróth község erdőbirtokosságának legeltetési szabályrendelete kiegészítés végett visszaadott, míg Uzon község hasonló szabályrendelete a törv. közgyűléshez jóváhagyásra ajánlással áttétetett.

Kovácsa község képviselőtestületének az apaállatok beszerzése és tartása tárgyában hozott határozat folytán, az állománynak szabályszerű szaporítása elodázhatalannak mondatott ki s a mulasztás miatt a felelősség állapított meg; a meglevő apaállatok is selejtezendők és kieserlendőek.

A földművelésügyi m. kir. miniszter a katonai lóvásárok tárgyában tett feltérjesztésre, az állandó loavató katonai bizottságok szaporítása iránt tett intézkedéséről értesít. A pótlóvázásnál pedig a bizottság által tett javaslatok figyelembevételére helyzetett kiállításba. Ezzel kapcsolatban felterjesztés tétetett, dr. Székely György biz. tag javaslatára, hogy az állandó loavató bizottság ambulans legyen és az erdélyrészi keleti vidékeken rendszeresen működjk, miután itt a loanyag-

mi baj ért engem, hogy könyezni lát. Még őt is megrikatnám, pedig oktanul! Igen, oktanul, hiszen mi igen boldogok voltunk és vagyunk; ő szeretett mindig és szeret még engem most is, lemondott mindenről, nőmmé lett, ő érezte és éreztette velem, amikor legjobban szenvedtem, hogy boldognak kell lennem, — és az is vagyok, hogy őt bírom, mert boldog volt ő, hogy engem birhatott; megösmerttetett a csalfa emberek között egy szívet, a mely hű maradt és még most is az, mert az ő karjaiban ma is, amikor törődött, öreg vagyok, megpihenhetek és ott oly édes a pihenés, — miért ne tudnék én ezért felejteni mindent... mindent! és ajkaim miért ne rebegjenek hálaimát? Egész szívét nekem adta, megkövetelheti hát az egész szívemet is, hiszen az ő szívében nincs hely más számára egy szemernyi sem... Miért lenne akkor az enyémben?!

No lám, épen közel! Jókora fojtottam még el folindulásomat.

Mily deli még most is a járása! Igen, előttem az és mindenki előtt. Fürtjeit ifjú korában hány-szor simítottam hátra, amiért neheztelt rám, mert azt hitte, hogy az úgy jobban áll neki és én azt nem akarom. Azok már most ezüstösen simulnak el, még mindig redőtlen, gondatlan homlokára.

Főlem hajol és megöl. Ezt szokta tenni mindig, amikor dolgoztam, azelőtt.

Ez a jelenet is emléke a rég elmúlt időknak. Tükör előtt hajolt a vállaimra és fürtjei nyakamhoz értek. Pedig soh' sem volt hű, mert megérttettem vele,

hogy a hűség a nőnél olyan, mint a gyom, paréja viruló rozsaszál körül; ha kiirtjuk azt, teljes diszével pompáz a rozsaszál; ha nem, — olvész a dudva közt. És ő azóta nem hajolt fölém, haját is lesimitva hordta, csak ma, csak most érinték nyakamat öszülő fürtje és az egykori két ifjú fő helyett, két agg, de boldog arcz mosolygott négy könyben uszó szemmel. Könyei eredetét alig tudtam megérteni, csak amikor azok a kezem fejére és az ibolya fonnyadt szálaira hullottak. Jóságosan kérő tekintete is az ibolyára tévedt, azután reám. Kérés és annyi jóság nyilatkozott meg e tekintetben, hogy én reszketni kezdtem, mint a rossz csinyen kapott gyermek. Mennyi önfeláldozás volt ez aszszonytól a hallgatás; mindent tudott hát! És e fájdalmat a szívében hordta. És most érezni kezdtem, hogy mily nagyon szerettem őt és szeretem őt, csak őt.

Szótlatlanul hajítottam félre az utált virágzókat és porrá taposva, ölelve esókoltam nőm drága, szép fejét. — Az emlékeim meg mind elenyésztek szívemben is; el, mintha sohasem lettek volna.

És nem is voltak, nem is lehettek, mert az emléket csak a szeretet őrzi; már pedig egy szívet lehet csak igazán szeretni: a hitvesét.

nak értékesítése nemzetgazdasági különösen fontos jeleggel bír. Különös figyelmet épen Brassó- és Háromszékvármegye igényel e tekintetben.
(Vége következik.)

Háromszékmegye közigazgatási bizottságának üléséből.

(Folytatás.)

Közmunka, közlekedés.

Gyárfás Győző, kir. főmérnök előadta, hogy a nyén-bodza-krásznai törvényhatósági közút végszakaszán előfordult hogyomlás kivételével közlekedési akadály nem merült fel. Ennek elhárítása iránt intézkedést kért a vonatkozó törvényszerű határozmányok értelmében.

A hónap folyamán apróbb javításokon kívül folyamatban volt Málnás község között az utrendezés. Bükszád közsegből kiindulón Bükszád-Bálványos vasutállomáshoz vezető összekötő ut építési munkái állandó vezetés alatt folytak. Átadattak a kézdivásárhely-kászoni útvonalon építendő műtárgyak.

Ugy az állami, valamint a törvényhatósági közutakra a kaviesszállítás folyamatban volt s az állami közutra a fedőanyag nagyrészen ki is szállítattott.

Sepsi-Szentgyörgyön lévő vármegyei szegénymenház építése jelentékenyen előrehaladt s az építés rövid időn befejezést nyer.

Ágostonfalva-Baróth között lévő kiágazó ut részére szükséges területet kisajátításához felvétel eszközöltettek s a nagykülővármegyei telekkönyvi adatok Köhalomban a kir. járásbírószágtól beszereztettek. A területek megszerzésére békés meg egyezés jött létre, minek alapján a munkák biztosítása versenytárgyaláson bízható leendő.

Kézdi-Vásárhelyen épített honvédségi lőszerraktár felülvizsgálatot. Az államti munkák felülvizsgálata kitűzetett.

Közoktatás.

Osánty Gyula, kir. tanfelügyelő következő jelentést terjesztette elő:

Az 1897. évi szeptember hó nagy jelentőségű időpont lesz bizonyára vármegyénk népoktatásügyének történetében. Nagy jelentőségű azért, mert a vármegye két rendezett tanácsu városának elemi iskolái, sőt S.-Szentgyörgynek polgári leányiskolája is ez időponttól kezdődőleg vétettek állami kezelésbe; amazoknak tanítói e hónap első napján tették le a nagyajtai, sepsi-szentkirályi, fotosi, papolezi, árközi, gidófalvi és zaláni államosított iskolák tanítóival együtt a hivatali esküt. E jelleg változása tény képezi mindenesetre legkimagaslóbb tanügytörténeti eseményét a lefolyt hónapnak. Ehhez sorakozik, mint nem csekély jelentőségű esemény az, hogy a miniszter ur ó nagyméltósága ez irányban tett előterjesztésekre kimondá, hogy a kisorosnyói községhez tartozó Nagypatak nevű telepen, a kisorosnyói állami iskolával kapcsolatban egy önálló új állami iskolát szervez s az ezen iskolának egyelőre bérhelyiségekben leendő elhelyezése céljából kötött bér szerződés is jóváhagyatván, megtették a szükséges intézkedések arra nézve, hogy ez új iskola a jövő hóban már megkezdhesse áldásos működését.

Elvben elfogadtattak Nagyborsosnyó község azon ajánlatai, melyeket a községi iskola államosítása esete az állami iskola javára tett s utasított a kir. tanfelügyelőség, hogy az állami iskola szervezése céljából a jövő év második negyedében tegye meg a szükséges előterjesztést.

A kézdivásárhelyi polgári fiúiskolánál a VI. oszt. megnyitása következtében elállott óraszaporulat ellátása céljából Nagy Béla okleveles polg. isk. tanító ez iskolához ideiglenes kisegítőül kiküldetett. A baróthi ma már három osztályos s a három osztályban 86 növendéket számláló polgári iskolához a rajztanítói állomásra újabb pályázat hirdettetett s gondoskodva van arról is, hogy míg ezen állás betöltetik, a rajz órák ellátassanak; végül betöltetett az erdősi állami iskolánál üresedésben volt állomás is. Még augusztusban megtettem volt a szükséges intézkedést — felhívást intézvén az illetékes községi előjáróságokhoz — a célból, hogy az 1896-7. tanévben egy vagy más ok miatt üresedésben volt tanítói állomások betöltesse. E felhívásnak is

lett legalább annyi eredménye, hogy a feltorjai és kökösi községi tanítói állomások, a mint erről a tekintetes bizottságnak is tudomása van, betöltettek; s megtörtént az üresedésben volt állomás betöltése céljából szükséges intézkedés az osdolai és szentkatolnai r. k., a márkosi és nyéni gör. kel., a bikfalvi és szotyori ref. iskoláknál is, mely intézkedések azonban csak Szentkatolnán, Osdolán és Bikfalván vezettek kellő eredményre; a márkosi és nyéni gör. kel., továbbá a szotyori ref., valamint a pollyáni, petőfalvi, szászfalvi és gelencei r. k. iskoláknál üresedésben volt állomások maig is üresek; illetőleg arról, hogy ez állomások betöltettek, sem hivatalosan, sem privát uton semmi értesülést nem nyertem.

Ez a szeptember havi népoktatási állapot képe. Ily állapotban nyiladoznak egyenként az iskolák kapui a növendéksereg befogadására. Előljárnak a tanév megkezdése tekintetében is jó példával az állami iskolák; de nincs panasz a községi, a felekezeti iskolákra sem — a vármegye minden pontjáról veszem a jelentéseket, hogy a beiratkozások folyamatban vannak ezekben is, sőt több helyen kezdetét vette a tanítás már e hó folyamán ez iskolákban is.

(Vége következik.)

CSARNOK. Jámor Están egyházi levelei a szerkesztőhöz.

— 118 —

Téns Szerkesztő Ur!

Asztot tanultam vót, hogy nem az a legműveltebb ember, a ki legtöbbet tud, hanem az, a ki legjobban bir uralkodni az maga indulatytáin, vagyis más szóval, ha valaki méregbe jó, minnyá legazemberezi vagy jól szájba vágja ellenfelét, az nem művelt ember, ha mindnyá hónapja es. Esztet így tartjuk Magyarországon s így vagyon ez nemes Kárbahágó községében es, de nem így vagyon az nimetek székelő fővárosában, Bécsben. Az székei ember asztot tartja, hogyha az ökröt Bécsbe viszik es, ökröknek jó vissza. Ez persz eddég es így vót, de most már duflán igaz, met ott bizony mostonság nem igen vagyon, hol az ökr kiművelje magát, minek utánna ott a legeslegelső gyülekezetben, az törvény csináló házban ojjan dógok történnék mint pédának okáét követválosztás évadgyán a szomszéd Szomárfalva községében, mejojjan ribanez hej, hogy sem tornya, sem jegyzője nincs. Az nimet országos gyülekezetben sem csinálnak egyebet, mint mindétig csak veszekednek. gazemberezik, szidják ezirmolják egymást s igérgetik a pofot, de persze nem adgyák meg, met az nimet sokat ígér s keveset ad. Bizony mondok, hogy az Móríz zsidó csapszékiében tisztességesebb beszéd folyik, mint ott. És ez így menyen furton-furt, egy nap egy, mint másnap az nimet hónapák között, kiket az nimet naczjő, mint legokosabbakat s legérdemesebbeket arra méltatott, hogy képét viselék s törvényeket hozzanak neki. Hát az igaz, hogy az sertés is piszokban él s még s jó az husa s a trágyában es jó gabona terem, de hogy piszkolódás, szemet beszéd közben jó törvényt lehetne hozni, az már nagy kérdés!...

Egyébaránt lássák az nimetek, mit cselekesznek, csak éppen nekünk hagygyanak békét s ne mondgyák, hogy ők külön legények, mint mű s hogy ők terjesztik az tudományt s miveltséget közöttünk, met mű nálunk még az kocsisok es jobban megbeszülük, illedelmesebb szóval traktálják egymást, mint náluk az törvényhozók. Én különben aszondom, hogy most mikor 10 esztendőre ki kéne egyezni a nimettel, leghejjesebb vóna az parlamenti nevetelenséget alapul venni az quota kiszámítására. Ki kéne számítani, hogy hány „gazember” és hány „pof” mondatott es igértetődött az nimet s az magyar országgyűlésben s minden „botrányos ülés” számitson egy procentumot s osztán az közös köcséget fizesse mind a két ország e szerint. Én asztot hiszem, hogy az magyarra ijen formán igen-igen kevés jutna, a nimet pediglen fizessen, ha nem tudott tisztességesebb követeket válloztani.

Ijen formán rendbe hozván az kiegyezés dogát, jőjjön kántor komám s hazafias érzülettel innánk egy cseppet.

Kárbahágó, 1897. okt. 10.

Maradtam
tisztelével es becsületvel
Jámor Están,
egyházi es harangkezelő.

Ujdonságok.

— Milyen időnk lesz? A budapesti meteorologia intézet távirati tudósítása szerint a közelebbi napokban tiszta, hűvös idő várható.

— Kinevezés. A király Földes Béla kézdivásárhelyi törvényezéki aljegyzőt a szilágy-csehi járásbíróshoz albiróvá nevezte ki.

— Időjárásunk egyre hűvös és borús, azonban koránt sem oly zord, mint az ország hasonló magasságban fekvő más részein, hol már fagyok is voltak. Minálunk a hőmérséklet 5–10 C. fok között váltakozik s még dér nem volt.

— Fillérestély. A kézdivásárhelyi jótékony nőegyesület mult szombaton kezdette meg őszi fillérestélyei sorozatát és pedig elég gyenge eredménnyel, a mint ez az első fillérestélyekkel másképpen nem szokott történni. A műsor szép, élvezetes volt. Kőnczey Kornélia kisasszony felolvasása, Varga Irén k. a. szavallata egyaránt érdemes volt azon szíves tapsokra, mikkel a közönség kitüntette. Sebők ur gordonka játéka csak annyit mondhatunk, hogy a ki nem tud arabusul, ne beszéljen arabusul. Egyébiránt az estély igen kedélyes volt s a kik jelen voltak, igen jól mulattak.

— 20.000 frt. Sokszor emlékeztünk meg arról, hogy a magyar-román határrendezés alkalmával, a K.-Vásárhely város tulajdonát képező Keeskés-Zsíros erdősegből Romániához szakadt területet a romániai Szent-Spiridon zárdá már kezdetben elfoglalta s azt a nemzetközi jog ellenére kihasznált. A város pert indított évekkel ezelőtt a zárdá ellen s folyt évek során a per egyik romániai bíróság előtt, a román igazságszolgáltatás nem valami fényes világot vetve. Ezen közben a diplomáciai tárgyalások is szakadatlanul folytak, de a makacs Romániát csak folyó évben lehetett annyira megpuhítani, hogy az elfoglalt területet megváltás vagy némi kárpótlást nyújtson. A megváltási összeg K.-Vásárhely város képviselő testületének hozzájárulásával végre 20 ezer frtban állapított meg. Ezen összeget Románia már kifizette s a mint örömmel értesültünk — a magyar kormány kiutalta s így már csak napok kérdése, hogy a város ezen összeghez jusson.

— Ellenzéki nyomda és hirlap. Báró Bánffy Farkas ur egy nyomtatott felhívást bocsátott ki, mely az „ellenzékiiséget már hivatalból mintegy veloszületett életfeltétellül tekintti a székelő embernek”, beszél „hivatalos preszióról”, „hazánk függetlenségéről”, „irányelvekről”, „nyílt sisakról” — s ezen es sok más szép dolgokon kívül arról is esik benne szó, hogy egy nyomda es ellenzéki ujság állitassék fel. E bizalmas jellegű felhívással mi is hirt kaptunk s boldognak érezzük magunkat, hogy lapunk az első, mely e nagy vállalkozásról a közönséget értesitheti. Azt teljesen helyes es üdvös dolognak tartjuk, hogy báró Bánffy Farkas ur jó hozzánk az ellenzéki eszméknek propagandácinálni s semmi kétségünk az iránt, hogy a hatalmas garancia, mely a nemes báró ur személyében rejlik, a kívánt sikert meghozza, de az iránt már némi kétségeink vannak, hogy vajjon szükséges-e egy újabb nyomda es lap s vajjon van-e ezeknek jövője? Ha a multból lehet a jövőre következtetni, azt merjük következtetni, hogy bizony semmi szükség nincs rá, sem meg nem élhet. Az a terv, mely szerint a vállalat 200 drb. 25 frtos részvényre van bázizva, egy óriás képtelenség. Ez a pénz egy nyomda es egy lap alapításánál számba sem jöhet, oda harmincz annyi is szükön elég. Ezt azért kívánjuk a tisztelt közönség szíves tudomására hozni, nehogy ködös abrándképekért egy olyan vállalatba mejen bele, mely sokak vagyoni romlását idézheti elő. Ha valaki ellenzéki ujságot akar szerkeszteni, csinálja meg maga s ne apelláljon a publikum erszényére. S ha meg van írva, hogy társadalmunk ezen csapást nem kerülheti el, minek szükséges, hogy idegen apostolok biztató szavaira tegyék ezt, kik csak akkor ismernek minket, mikor céljaik elérésére szükségük van ránk? Mi azt hisszük, hogy a mi pépünk igen jó arra, hogy a ezitrom szerepére vállalkozzék, melyet közönség szerint el szokták dobni, ha már kicsavarták.

— A közönség figyelmébe. A brassói 24. honvéd gyalog ezred 1898. évi kenyér, zab, széna, szalma es tűzifa szükségletének biztosítására 1897. év okt. 22-én délelőtt 9 órakor versenytárgyalás lesz Brassóban az ezred irodájában. Bővebb felvilágosítást lapunk szerkesztősege nyújt.

Van szerencsém a helybeli és vidéki n. é. közönséggel tudatni, hogy f. hó 7-én a Cserei-féle házban

hentes- és mészáros

ÜZLETET

nyitottam, hol mindenféle füstölt, páczolt és friss husok kaphatók; ezenkívül naponta friss virsli és szalvaladó is kapható. Ujból elárúsítók kedvezményben részesülnek.

Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítek, csomagolásért nem számítva fel semmit.

Főtörékvésem pontos és tiszta anyagból való kiszolgáltatás által a n. é. közönség bocsos pártfogását kiérdemelni.

Teljes tisztelettel

Kovács János,

mészáros.

(170) 2—3

Van szerencsém úgy a helybeli, mint vidéki t. közönség szíves tudomására adni, hogy Kézdivásárhelyt a Nemzeti szálló 1 szám alatt szeptember hó 5-től kezdve

ÁLLANDÓ FOGGYÓGYÁSZATI TERMET

nyitok, a hol a foggyógyászat körébe vágó minden műveletet úgy operatív, mint technikai ágbán elvállalok.

Rendelés minden vasárnap reggeltől estig Kézdi-Vásárhelyen. Sürgős esetekben más napokon Kovásznán.

Dr. Morvay István

egyetemi- és orvos-tudor, fog- és szájbetegségek speciálistája.

152 12—*

1—1897 b. m. sz.

Árverési hirdetmény.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék 5929—897 polg. számú végzése következtében a vb. „**kézdivásárhelyi második temetkezési egylet**“ követeléseinek elárverezését 1897. október hó 30-án délelőtt 8 órakor fogom irodámban megtartatni.

Az árverés feltételei az árverés napjáig Szacsavay Gyula dr. ügyvéd tömeggondnok irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az elárverezendő követelések becsértéke 3000 forint.

K.-Vásárhelyt, 1897. október hó 9-én.

Dr. Bodor Ferencz,

mint a néhai Dénes Lajos kézdivásárhelyi kir. közjegyző irodája részére a kolozsvári kir. közjegyzői kamara 33/1897 kzkj. számú rendelvényével kirendelt helyettes.

1—2 171

The Continental
Bodega Company.
Valódi hamisítatlan
külföldi borok

- Portbor.
- Sherry.
- Madeira.
- Marsala.
- Malaga.
- Tarragona s. a.

Legjobb
bevásárlási forrás
Raktár:
Trászló Zoltán
kereskedésében
K.-Vásárhelyt.

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitos-butor-raktárában

Kézdi-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legszolidabban munkált ruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 ftól feljebb, ezenkívül mindenféle divány ottománok, faragott, tömören hajlitott faszékek és függőnytartók, tükrök, tolelt-asztalok, lószőr és tengerifü matrácok, és sodronyágbetétek galvanizált sodronyból tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 ft. Összehajtható vas-ágyak 23 rugós matráczezel.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.
(89 21—100)

Hirdetések

lapunk kiadóhivatalában vétet-
nek fel.

Hi iszik
Kathreiner-féle
Kneipp-maláta-kávét?

Mindenki a ki feltű az egészségét és megsemm akar lemondani a kávé megszokott kellemes élvezetéről. Mert a Kathreiner-kávé hozzájárul az idegizgató babkávénak általánosan ismert és rendes használatnál annyira egészségrontó hatása. *****

Mindenki a kinek egészségét valami megrontotta. Különösen ideg- és gyomorbántalmakban szenvedőknél sok ezer esetben a legegészségesebb és a legkönnyebben megemészthető italnak bizonyult a tiszta Kathreiner-kávé. *****

Minden asszony és gyermek, a kiknek gyöngye szervezetére különösen jótékony hatással van a tápláló Kathreiner-kávé s a kik kellemes, enyhe íze miatt, úgy babkávétzel keverve, mint tisztán nagyon szeretik.

Mindenki a ki a háztartásban takarékos, de izletes és a mellett egészséges kávéitalt megsemm akar magától megvonni. Takarékosági szempontból is ajánlható a Kathreiner-kávé, akár babkávével vegyítve, akár tisztán. *****

A Kathreiner-féle Kneipp-maláta-kávé valóban egészségi és családi kávé, a mely szemekben a legjobb malátából készül; a babkávé kedvelt ízét a Kathreiner-féle gyártási mód adja meg neki, a mely a leghíresebb szaktekintélyektől elismerve, minden művelt államban tért hódított. Csak a Kathreiner-kávé egyesíti magában a babkávé kellemesen ingerlő ízét és a malátakávének egészséges, orvosilag elismert és megerősített előnyeit.

Kérelem: Tévedések és megkárosodás kikerülése végett beadványt az eredeti dobozra, a melyen ez a felírás van **Kathreiner.**

Az olyan csomagban, a melyen nincs rajta a Kathreiner név, hamisított kávé van.

